

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-01-03/2013
P/13/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P12/171 Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie.

Kontroler

Danuta Laskowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie nr 85814 z dnia 22.02.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach, ulica
Jedności Narodowej 13, zwanego dalej „MGOPS” lub „Ośrodek”.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Kierownikiem MGOPS¹ jest od 26 stycznia 2004 r. Jolanta Stępień.

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² realizację przez MGOPS w ramach Klubu Integracji Społecznej „Skrzydła” (zwanego dalej „KIS”) zadań określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym³ w latach 2010 – 2012, mimo stwierdzonej nieprawidłowości.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Ocenę powyższą uzasadnia:

- realizowanie przez KIS zadań w zakresie aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Miasta i Gminy Bobolice⁴,
- zgodne z przeznaczeniem i gospodarnie wykorzystanie otrzymanych środków na realizację zadań z zakresu reintegracji oraz ich rzetelne rozliczenie.

Ujawniona w toku kontroli nieprawidłowość dotyczyła nie przesłania do Wojewody Zachodniopomorskiego wniosku o rejestrację KIS.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, w zakresie form aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykorzystywanie na te zadania publicznych środków finansowych

1.1. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej⁵ i jego usytuowanie w strukturze ośrodka pomocy społecznej

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, zarządzeniem nr 41/07 Burmistrza Bobolic z dnia 22 lipca 2007 r., powołany został KIS „Skrzydła” w Bobolicach na okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 lipca 2008 r. Zgodnie z zapisem

¹ Dalej: kierownik MGOPS

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.), zwanej dalej „ustawa o zatrudnieniu socjalnym”

⁴ Dalej: Gmina

⁵ Dalej: KIS

§ 2 i § 3 cytowanego wyżej zarządzenia, działalność KIS prowadzona była w Urzędzie Miejskim w Bobolicach, a odpowiedzialnym za organizowanie spotkań, wdrażanie programów przeciwdziałaniu bezrobocia, był kierownik MGOPS.

(dowód: akta kontroli str. 4-7)

Zarządzeniem nr 50/08 Burmistrza Bobolic z dnia 1 lipca 2008 r. prowadzenie KIS na okres od 1 sierpnia 2008 r. na czas nieokreślony, powierzone zostało MGOPS w Bobolicach. Cele i zadania KIS określone zostały w regulaminie KIS, stanowiącym załącznik do zarządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 8-10)

Z przyjętego uchwałą Nr XXIII/202/08 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 15 października 2008 r. statutu MGOPS (§ 6) wynikało, że organizacja i zasady funkcjonowania oraz struktura organizacyjna MGOPS określone zostaną w regulaminie organizacyjnym, nadanym w drodze zarządzenia przez kierownika MGOPS.

(dowód: akta kontroli str. 11-15)

Regulamin organizacyjny MGOPS został opracowany i wprowadzony w życie zarządzeniem nr 33/09 kierownika MGOPS w dniu 30 czerwca 2009 r. Z zapisu § 3 i § 5 pkt 8 regulaminu organizacyjnego, wynikało, że MGOPS jest jednostką budżetową Gminy, która realizuje m.in. zadania z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, określonymu w ustawie o zatrudnieniu socjalnym.

W strukturze organizacyjnej MGOPS wyodrębnione zostało 11 działów (komórek organizacyjnych), w tym KIS do zadań którego (opisanych w § 33 regulaminu) należało:

- 1/ minimalizowanie skutków bezrobocia,
- 2/ promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej,
- 3/ przygotowanie do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- 4/ przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- 5/ udzielanie pomocy w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia,
- 6/ działanie na rzecz powrotu na otwarty rynek pracy osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 7/ indywidualne podejście do beneficjentów ostatecznych i udzielenie im kompleksowego wsparcia, opierającego się zarówno na pomocy psychologicznej, jak i doradztwie zawodowym oraz zagwarantowaniu szkoleń i kursów,
- 8/ zapewnienie opieki nad osobami podczas trwających szkoleń, spotkań i warsztatów,
- 9/ promowanie szerszego dostępu mieszkańców obszarów wiejskich do rynku pracy i przygotowanie ich do funkcjonowania w ramach społeczeństwa informacyjnego,
- 10/ wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin w kontynuowaniu leczenia uzależnień,
- 11/ wspieranie osób doświadczonych przemocą w rodzinie, w tym współpraca z ośrodkiem i Lokalną Koalicją Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Pomocna Dłoń”,
- 12/ udzielanie pomocy w rozwiązywaniu spraw mieszkaniowych i socjalnych, w tym współpraca w urzędem miejskim, zakładem usług komunalnych i oświatowych oraz ośrodkiem,
- 13/ udzielanie pomocy i porad w załatwianiu spraw administracyjnych,
- 14/ przygotowanie uczestników zajęć KIS do podjęcia zatrudnienia wspieranego,
- 15/ przygotowanie do prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- 16/ organizowanie kursów przygotowania zawodowego w podstawowym zakresie przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy,

- 17/ współpracowanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi,
18/ realizowanie zadań w zakresie wydawania artykułów żywnościowych oraz obsługi magazynu żywności.

(dowód: akta kontroli str. 16-29)

W latach 2010 – 2012 działalność KIS ograniczona została do zadania związanego z organizacją warsztatów, w których udzielana była pomoc bezrobotnym w formie wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, doradztwa zawodowego i prawnego. W okresie tym KIS w ramach prowadzonej działalności realizował 5 z 18 zadań zawartych w regulaminie o utworzeniu KIS, tj. zadania zapisane w § 33 pkt 4, 5, 7, 13, 14 regulaminu.

(dowód: akta kontroli str. 30-47)

Wyjaśniając brak realizacji, w ramach KIS, zadań określonych w § 33 m.in. w pkt 2, 3, 6, 15 i 16 regulaminu, kierownik MGOPS - Jolanta Stepięń podała, że cyt.: *„realizacja celów zawartych w regulaminie nie jest możliwa z powodu ograniczonych środków finansowanych na realizację wszystkich uwzględnionych celów. Ograniczone środki finansowe spowodowały, iż główny nacisk położony został na warsztaty skierowane do osób wykluczonych zagrożeniem społecznym. Udział w warsztatach miał pomóc uczestnikom w odbudowaniu osobistych aspiracji oraz wyznaczeniu nowych kierunków i celów życia poprzez podniesienie poczucia własnej wartości, wzmacnianie wiary we własne możliwości, budowanie pozytywnego myślenia oraz nabywanie umiejętności promowania własnej osoby. Spotkania z doradcą zawodowym i psychologiem pozwoliły uczestnikom na rozwijanie umiejętności komunikacji i kompetencji społecznych niezbędnych w poszukiwaniu i utrzymaniu zatrudnienia, rozwijaniu umiejętności radzenia sobie w trudnych, konfliktowych sytuacjach, samodzielnego rozwiązywania problemów oraz nabywaniu umiejętności radzenia sobie ze stresem”.*

(dowód: akta kontroli str. 48-53)

KIS nie był ujęty w rejestrze klubów integracji społecznej prowadzonym przez Wojewodę Zachodniopomorskiego na podstawie art. 18a ustawy o zatrudnieniu socjalnym (obowiązujący od 30 października 2011 r.).

MGOPS do czasu niniejszej kontroli nie przesłał zgłoszenia o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym w celu ujęcia działającego KIS w rejestrze prowadzonym przez Wojewodę.

Kierownik MGOPS wniosek o rejestrację KIS, utworzonego 1 sierpnia 2008 r. w ramach struktur organizacyjnych MGOPS, wysłał w dniu 11 marca 2013 r. Przesłany wniosek o wpisanie do rejestru KIS był kompletny i zgodny ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie wzoru formularza zgłoszeniowego do rejestracji klubów integracji społecznej.⁶

(dowód: akta kontroli str. 54-56)

1.2. Przesłanki utworzenia KIS

Uchwałą Nr 244/04 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 29 grudnia 2004 r. przyjęta została „Gminna Strategia Integracji i Polityki Społecznej na lata 2005 – 2013 w mieście i gminie Bobolice”. W Gminnej Strategii dotyczącej systemu wspierania osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia, wskazane zostały kierunki i formy aktywności w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W celu m.in. zwiększenia szans na podjęcie pracy zawodowej oraz przeciwdziałaniu i eliminowaniu negatywnych skutków psychospołecznych wynikających z bezrobocia planowano:

Opis stanu
faktycznego

⁶ Dz. U z 2012 poz.513

- zorganizowanie ośrodka wsparcia dla osób bezrobotnych, w tym działającego w strukturze Klubu Pracy,
- utworzenie firmy socjalnej,
- prowadzenie warsztatów aktywnego poszukiwania pracy,
- przystąpienie do realizacji programu „Szansa” w ramach którego zawarty zostanie kontrakt socjalny pomiędzy bezrobotnym, a MGOPS.

(dowód: akta kontroli str. 57-91)

Z ww. 4 kierunków i form aktywności przyjętych w Gminnej Strategii na lata 2005 – 2013, nie realizowano 3, tj. nie został zorganizowany ośrodek wsparcia dla osób bezrobotnych, nie utworzono firmy socjalnej oraz nie przystąpiono do realizacji programu „Szansa”.

(dowód: akta kontroli str. 31-47)

W złożonym wyjaśnieniu kierownik MGOPS podała, że (...) *Gminna Strategia Integracji i Polityki Społecznej na lata 2005-2013 w mieście i gminie Bobolice jest dokumentem otwartym, opracowanym i uchwalonym w roku 2004 r. Zadania ujęte w strategii były wówczas działaniami planowanymi. Trudno było w tamtym czasie określić możliwości pozyskania środków na realizację działań skierowanych na reintegrację społeczną i zawodową.*

Celami strategicznymi było między innymi zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychologicznych wynikają z bezrobocia. Jednym z kierunków zmierzających do realizacji tych działań było utworzenie Ośrodka Wsparcia dla osób bezrobotnych bądź utworzenie firmy socjalnej. Nie pozyskano środków na realizację tych zamierzeń. Ponadto w systemie wsparcia na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia ujęto pkt. 4.1.4.a Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych objętych pomocą społeczną – Program „Szansa”. Program nie był realizowany z uwagi na braku środków do 2007 r. Od roku 2008 realizowano Program aktywności lokalnej „Szansa Plus” który kierowany był do osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Bobolice (Program Operacyjny Kapitał Ludzki), tym samym zastąpił on wyżej wymieniony program „Szansa”.

(dowód: akta kontroli str. 50-53)

Na podstawie art. 110a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁷ w ramach struktury organizacyjnej ośrodka pomocy społecznej, może zostać wyodrębniony zespół realizujący zadania tego ośrodka w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej, tj. zadania pomocy społecznej w zakresie wspierania aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto w nawiązaniu do art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, zakres podejmowanych zadań w tym zakresie, powinien wynikać z gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, których opracowanie i realizacja jest jednym z zadań własnych gminy w dziedzinie pomocy społecznej.

Uchwałą nr X/87/11 Rada Miejska w Bobolicach z dnia 30 sierpnia 2011 r. dokonała zmiany Gminnej Strategii, w tym dotyczących reintegracji społecznej i zawodowej. Zmiany dotyczyły m.in. zadań i celów funkcjonowania KIS, celów związanych z realizacją projektu „Pomocna dłoń plus” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz realizacji zadań przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.

(dowód: akta kontroli str. 92-100)

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 182 j.t., zwana dalej ustawą o pomocy społecznej

Wyjaśniając przyczyny, dla których zakres zadań podejmowanych przez KIS od 2008 r. został ujęty w Gminnej Strategii dopiero w 2011 r., Kierownik MGOPS podała, że cyt. „w momencie uchwalania Gminnej Strategii Integracji i Polityki Społecznej na lata 2005 – 2013 w mieście i gminie Bobolice Klub Integracji Społecznej „Skrzydła” nie funkcjonował. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach, z własnej inicjatywy, w celu uzyskania transparentności działań podejmowanych na terenie naszej gminy rokrocznie przygotowuje i przedstawia Radzie Miejskiej w Bobolicach sprawozdanie z realizacji Gminnej Strategii Integracji i Polityki Społecznej na lata 2005-2013 w mieście i gminie Bobolice. W sprawozdaniach tych ujęte zostały również zadania nie ujęte w strategii, w tym Klub Integracji Społecznej „Skrzydła” i Program Operacyjny Kapitał Ludzki”.

(dowód: akta kontroli str. 50-53)

1.3. Wysokość i struktura wydatków na działalność KIS

1.3.1. W § 4 zarządzeniu nr 50/08 Burmistrza Bobolic o powołaniu KIS podano, że KIS finansowany będzie ze środków własnych Gminy oraz ze środków pozyskiwanych z zewnątrz.

(dowód: akta kontroli str. 8)

Ogółem w 2010 r. na działalność KIS pozyskano kwotę w wysokości 3.995,22 zł, w tym środki przekazane na warsztaty realizowane w ramach Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki „Pomocna dłoń plus” - 2.177,82 zł, z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA) - 1.000 zł, z Urzędu Miejskiego na realizację zadań w ramach KIS - 562,81 zł i środki własne MGOPS - 254,59 zł.

W 2011 r. na działalność KIS przeznaczona została kwota w wysokości 3.763,41 zł, w tym środki przekazane na warsztaty realizowane w ramach POKAL - 2.050,09 zł, z GPPiRPA - 1.000. zł, z Urzędu Miejskiego - 564,48 zł i środki własne MGOPS - 148,84 zł.

W 2012 r. na działalność KIS przeznaczona została kwota w wysokości 2.229,82 zł, w tym środki przekazane na warsztaty realizowane w ramach POKAL - 1.238,34 zł, z GPPiRPA - 873,40. zł i środki własne MGOPS - 118,08 zł.

(dowód: akta kontroli str.121)

MGOPS od 2008 r. uczestniczył w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki (POKAL) projekcie systemowym „Pomocna dłoń plus”, którego liderem było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, a partnerami oprócz kontrolowanego MGOPS w Bobolicach było 6 innych miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej z powiatu koszalińskiego oraz Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie. Projekt ten współfinansowany był przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). MGOPS otrzymał na realizację tego projektu z EFS w latach 2010 - 2012 odpowiednio 143.606,70 zł, 148.427,00 zł i 144.027,90 zł.

(dowód: akta kontroli str. 120 - 121)

1.3.2. Analiza dokumentów finansowych związanych z wydatkami poniesionymi na działalność KIS w latach 2010 – 2012 r. wykazała, że z ogółu otrzymanych środków w wysokości 9.988,45 zł, kwotę 9.358,74 zł przeznaczono na wypłatę wynagrodzeń dla specjalistów tj. psychologa, prawnika, pedagoga oraz specjalisty ds. bhp, z którymi MGOPS podpisał umowy zlecenia na wykonanie zadań w ramach warsztatów prowadzonych w KIS. Pozostałe środki w wysokości 629,71 zł przeznaczone zostały na materiały biurowe (np. toner, długopisy) oraz poczęstunek dla uczestników warsztatów.

(dowód: akta kontroli str. 123-144)

Opis stanu
faktycznego

Na prowadzenie zajęć przez doradców zawodowych w ramach warsztatów prowadzonych w KIS, MGOPS nie ponosił wydatków, gdyż usługi te doradcy zawodowi świadczyli nieodpłatnie na podstawie zawartego w dniu 21 stycznia 2008 r. porozumienia pomiędzy Zachodniopomorską Wojewódzką Komendą Ochotniczych Hufców Pracy w Szczecinie, a Urzędem Miejskim w Bobolicach o bezpłatnym świadczeniu tych usług przez doradców zawodowych z Mobilnego Centrum Informacji Zawodowej w Koszalinie.

(dowód: akta kontroli str. 145-146)

1.4. Zatrudnianie pracowników do realizacji zadań KIS

Opis stanu
faktycznego

W MGOPS zatrudnione były 24 osoby, w tym kierownik oraz 6 osób na stanowiskach urzędniczych. W regulaminie nie określono liczby pracowników zatrudnionych w poszczególnych komórkach organizacyjnych oraz jakie zajmowali stanowiska.

(dowód: akta kontroli str. 17-18)

Wykonywanie zadań związanych z prowadzeniem i funkcjonowaniem KIS zapisano w zakresie czynności osoby zatrudnionej na stanowisku pomocy administracyjnej w MGOPS, która realizowała również inne zadania.

(dowód: akta kontroli str. 147-148)

W latach 2010 - 2011 z 3 osobami (prawnikiem, psychologiem i pedagogiem) MGOPS podpisał umowy zlecenia na prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla uczestników warsztatów KIS za wynagrodzeniem 480 zł brutto (12 godzin x 40 zł/h), a za prowadzenie zajęć KIS w ramach programu „Pomocna dłoń plus” - 720 zł brutto (12 godzin x 60 zł/h). W 2012 r. wynagrodzenie osób prowadzących warsztaty KIS i zajęcia w ramach programu „Pomocna dłoń plus” ustalono odpowiednio na 288 zł i 432 zł brutto za 12 godzin.

(dowód: akta kontroli str. 132-142)

Kierownik MGOPS w wyjaśnieniach podała, że cyt. *„wyboru specjalistów dokonano w roku 2007 w momencie organizacji pierwszego warsztatu Klubu Integracji Społecznej „Skrzydła”. Specjaliści przygotowujący uczestników do reintegracji zawodowej przedstawili programy działań dla uczestników KIS. Z uwagi na ograniczone środki finansowe konieczne było podejmowanie negocjacji odnośnie stawek wynagrodzeń specjalistów prowadzących warsztaty. Stawka godzinowa wynika również z wieloletniej współpracy ze specjalistami oraz chęcią niesienia pomocy przez specjalistów oraz przez MGOPS na rzecz osób długotrwale bezrobotnych. Różnica stawek godzinowych 40,00 zł a 60,00 zł wynika z negocjacji cen.*

(dowód: akta kontroli str. 50-53)

1.5. Sposób rekrutacji osób do zajęć w KIS

Opis stanu
faktycznego

Rekrutacja do KIS z osób zamieszkałych na terenie Gminy dokonywana była okresowo i wynikała z planowanego terminu rozpoczęcia zajęć warsztatowych. Oferta skierowana była do wszystkich grup osób bezrobotnych, a wstępny wybór dokonywany był przez pracownika socjalnego MGOPS w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy.

(dowód: akta kontroli str. 149)

Do każdej osoby wstępnie zakwalifikowanej do udziału w zajęciach KIS wysyłane było zaproszenie, do którego załączone były druki kwestionariusza osobowego i wniosku o skierowanie do udziału w zajęciach KIS.

Wzory druków kwestionariusza osobowego oraz wniosek o skierowanie opracowane były przez MGOPS. W kwestionariuszu osobowym wymagano podania danych dotyczących wykształcenia, doświadczenia zawodowego i kwalifikacji, daty zarejestrowania w rejestrze bezrobotnych, okresu bezrobocia i korzystania ze świadczeń społecznych.

Kompletny wniosek o skierowanie do KIS podlegał zaopiniowaniu przez pracownika socjalnego oraz wymagał opinii kierownika MGOPS przed podpisaniem kontraktu społecznego.

(dowód: akta kontroli str. 150-157)

Na pytanie: *Czy przy rekrutacji osób do KIS brano pod uwagę diagnozę lokalnej sytuacji społecznej osób, które zgodnie z ustawą o zatrudnieniu mogą korzystać z usług reintegracji zawodowej i społecznej?*, kierownik MGOPS odpowiedział, że: „*Pracownik socjalny rekrutując uczestnika dokonuje analizy własnego terenu. Ponadto w Gminie Bobolice dokonano diagnozy problemów społecznych w środowisku lokalnym. Z analizy przeprowadzonej diagnozy wynika, że dominującymi problemami społecznymi występującym na terenie miasta i gminy Bobolice są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz uzależnienia – alkoholizm i narkomania. Tym samym w strategii ujęto w pkt. 4 – Systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych, w pppkt. 4.1. w Systemie wsparcia na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia najważniejsze cele strategiczne: zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychologicznych wynikających z bezrobocia.*

(dowód: akta kontroli str. 52)

1.6. Rodzaj usług oferowanych przez KIS z zakresu reintegracji

Opis stanu faktycznego

W latach 2010 – 2012 KIS nie oferował uczestnikom usług z zakresu reintegracji zawodowej.

W zakresie usług reintegracji społecznej KIS zapewniał udział w zajęciach terapeutycznych z psychologiem, pedagogiem, prawnikiem i specjalistą ds. bhp oraz przekazywał oferty pracy i prowadził naukę sposobu poszukiwania pracy. W latach 2010-2012, pracownicy socjalni MGOPS wytypowali do zajęć KIS odpowiednio 23, 20 i 10 osób. W 2013 r. MGOPS planuje dokonanie naboru uczestników do zajęć warsztatowych w ramach KIS w okresie maj - lipiec.

Z form pomocy skorzystało 17 uczestników w 2010 r., 15 uczestników w 2011 r. i 10 uczestników w 2012 r. Wszyscy uczestnicy, którzy rozpoczęli zajęcia brali w nich czynny udział i je ukończyli.

Wśród 17 uczestników, którzy uczestniczyli w zajęciach terapeutycznych w 2010 r. 4 brało udział w pracach społecznie użytecznych oraz w robotach publicznych organizowanych przez Gminę, w tym 1 osoba korzystała z dwóch form zatrudnienia. W 2011 r. z 15 uczestników zajęć, 4 brało udział w pracach społecznie użytecznych, a w 2012 r. z 10 uczestników zajęć, 3 brało udział w pracach społecznie użytecznych, w tym 1 osoba korzystała z dwóch form zatrudnienia.

(dowód: akta kontroli str.158-161)

Wyjaśniając przyczyny braku prowadzenia w KIS w latach 2010- 2012 usług w ramach reintegracji zawodowej, Kierownik MGOPS podała, że cyt. „(...) ograniczone funkcjonowanie KIS wynika tylko i wyłącznie z ograniczonych środków finansowych na realizację tych działań. Jednakże mając na względzie dobro osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ich powrót na otwarty rynek pracy bobolicki ośrodek pomocy społecznej podejmuje wiele innych działań, w tym w ramach aktywnej integracji – projekt systemowy „Pomocna dłoń plus”

współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ponadto w ramach działań ośrodka, osoby uczestniczące w KIS kierowane są do zatrudnienia wspieranego. W samym MGOPS znalazły zatrudnienie 3 osoby objęte wyżej wymienionymi działaniami.

(dowód: akta kontroli str. 50-53)

1.7. Zajęcia w celu przyuczenia do zawodu, przekwalifikowania lub podniesienia kwalifikacji

Opis stanu faktycznego

W latach 2010 - 2012 KIS nie prowadził zajęć mających na celu przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie zawodowe lub podnoszących kwalifikacje. Nie prowadzono analiz lokalnego rynku pracy i wynikającego z niego zapotrzebowania.

(dowód: akta kontroli str. 158,162-163)

Wyjaśniając przyczyny nieprowadzenia przez KIS usług w zakresie reintegracji zawodowej, Kierownik MGOPS podała, że cyt. „brak środków na realizację działań uniemożliwia prowadzenie zajęć mających na celu przyuczenie do zawodu, przekwalifikowania zawodowego lub podnoszących kwalifikacje. Działania te, są w miarę możliwości, podejmowane w ramach projektu systemowego - "Pomocna dłoń plus".

(dowód: akta kontroli str. 50-53)

Z informacji PUP w Koszalinie wynikało, że MGOPS w Bobolicach nie występował o informacje/analizy dotyczące lokalnego rynku pracy, w tym zapotrzebowania na konkretne zawody/umiejętności. PUP nie składał również zapotrzebowania na osoby, które przeszkolone zostały przez MGOPS w ramach KIS. Wskaźnik bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Bobolice według stanu na dzień 31 grudnia br. wynosił 17% w 2010 r, 15,6 % w 2011 r. i 16% w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 162-164)

1.8. Prawidłowość działania KIS w zakresie reintegracji społecznej

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z przepisem art. 18 ust. 4 i 5 ustawy o zatrudnieniu socjalnym warunkiem uczestnictwa w KIS była realizacja kontraktu socjalnego.

Kontrola dokumentacji wszystkich absolwentów zajęć KIS w latach 2010 – 2012, tj. 42 osób wykazała, że:

- z wszystkimi uczestnikami zajęć podpisany został kontrakt socjalny wg wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego⁸,
- wszystkie osoby biorące udział w zajęciach KIS realizowały ten sam rodzaj zajęć, tj. uczestniczyły w zajęciach prowadzonych w warsztatach terapeutycznych z doradcą zawodowym, prawnikiem, pedagogiem lub psychologiem oraz specjalistą ds. bhp.

(dowód: akta kontroli str. 165-171)

Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, pracownik socjalny MGOPS występował do PUP z wnioskiem o skierowanie uczestników warsztatów terapeutycznych KIS do pracy u pracodawcy w ramach zatrudnienia wspieranego.

W latach 2010-2012 do prac społecznie użytecznych skierowano odpowiednio 4, 4 i 3 osoby, które ukończyły warsztaty terapeutyczne w KIS.

(dowód: akta kontroli str. 158)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niewysłaniu do czasu niniejszej kontroli zgłoszenia o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 218 poz. 1439.

socjalnym o ujęcie działającego KIS w rejestrze prowadzonym od 30 października 2011 r. przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

Poinformowany o powyższej nieprawidłowości kierownik MGOPS w dniu 11 marca 2013 r. przesłał wniosek o rejestrację KIS.

(dowód: akta kontroli str. 54-56)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ramach KIS nie oferowano uczestnikom KIS usług w zakresie reintegracji zawodowej w tym m.in. zaplanowanych w Gminnej Strategii oraz w § 33 pkt 2, 3, 6, 15 i 16 regulaminu MGOPS w celu zwiększenia szans na podjęcie pracy zawodowej oraz przeciwdziałaniu i eliminowaniu negatywnych skutków psychospołecznych wynikających z bezrobocia. Mimo uprawnienia określonego w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, nie organizowano też:

- działalności samopomocowych w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych, (art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy),
- staży u pracodawców, bez nawiązania stosunku pracy, w celu nabycia przez bezrobotnego umiejętności praktycznych (art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy).

W złożonych wyjaśnieniach Kierownik MGOPS podała, cyt. *"Z uwagi na nie wystarczającą ilość środków finansowych pozyskanych na działalność KIS, w kontrolowanym okresie, nie oferowano wszystkich usług określonych w art. 18 ust 2 pkt 1, 5 i 6 ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz nie prowadzono działań zaplanowanych w strategii gminnej oraz regulaminie MGOPS w ramach działań KIS dotyczących reintegracji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Chcę jednak poinformować, że w ramach realizowanego przez MGOPS, poza KIS projektu systemowego POKAL „Pomocna Dłoń Plus” 16 osób (8 w 2010 r., 3 w 2011 r. i 5 w 2012 r.) rozpoczęło naukę w szkołach ponadpodstawowych oraz 10 osób ukończyło kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe (4 w 2010 r. i 6 w 2011 r.)."*

(akta kontroli str. 161)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność MGOPS związaną z realizacją zadań określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym w ramach KIS, mimo stwierdzonej nieprawidłowości.

2. Ocena skuteczności działań podejmowanych w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy na otwartym rynku.

2.1. Uczestnictwo osób w zajęciach i ich usamodzielnienie ekonomiczne

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie MGOPS zrealizował 5 edycji warsztatów terapeutycznych KIS, tj. 2 w 2010 r., 2 w 2011 r. i 1 w 2012 r. po 45 godzin każda (15 godzin doradca zawodowy, 12 godzin prawnik, 12 godzin pedagog/psycholog oraz 6 godzin specjalista ds. bhp). W 2013 roku MGOPS planuje zorganizować zajęcia terapeutyczne w okresie czerwiec-lipiec br. po wytypowaniu uczestników.

W 2010 r. z 17 osób, które rozpoczęły i ukończyły zajęcia usamodzielniono się ekonomicznie, tzn. podjęło pracę 12 osób (70%). W 2011 r. z 15 osób, które rozpoczęły i ukończyły zajęcia, podjęło pracę 9 osób (60%). W 2012 r. z 10 osób, które rozpoczęły i ukończyły zajęcia, podjęło pracę 4 osoby (40%).

Wśród 17 osób, które ukończyły warsztaty terapeutyczne w 2010 r., 16 osób było długotrwale bezrobotnych i 1 osobą niepełnosprawną. Wszystkie osoby, które w latach 2011 i 2012 ukończyły warsztaty w KIS były osobami długotrwale bezrobotnymi.

(dowód: akta kontroli str. 172-189)

Opis stanu faktycznego	<p>2.2. Formy usamodzielnienia ekonomicznego uczestników</p> <p>W 2010 r. na 17 uczestników, którzy ukończyli warsztaty terapeutyczne KIS, 4 osoby znalazły zatrudnienie u pracodawcy w ramach zatrudnienia wspieranego oraz 8 osób zatrudnienie u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego.</p> <p>W 2011 r. na 15 uczestników, którzy ukończyli warsztaty terapeutyczne KIS, 4 osoby znalazły zatrudnienie u pracodawcy w ramach zatrudnienia wspieranego oraz 5 osób zatrudnienie u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego.</p> <p>W 2012 r. na 10 uczestników, którzy ukończyli warsztaty terapeutyczne KIS, 3 osoby znalazły zatrudnienie u pracodawcy w ramach zatrudnienia wspieranego oraz 1 osoba zatrudnienie u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego.</p> <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 165,190-191)</p>
Opis stanu faktycznego	<p>2.3. Realizacja wskaźników skuteczności/efektywności działania KIS</p> <p>W okresie objętym kontrolą MGOPS nie opracował oraz nie ustalił wskaźników skuteczności efektywności działania KIS.</p> <p>Z wyjaśnień Kierownika MGOPS wynikało, że: „pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej świadczonej na rzecz uczestników KIS monitorują na bieżąco sytuację klientów”.</p> <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 192-193)</p>
Opis stanu faktycznego	<p>2.4. Monitorowanie trwałości ekonomicznego usamodzielnienia uczestników zajęć w KIS</p> <p>Analiza danych zawartych w teczkach uczestników KIS, prowadzonych przez poszczególnych pracowników MGOPS wykazała, że wg stanu na dzień 25.03.2013 r. z 12 osób, które podjęły zatrudnienie w 2010 r., pracują 4 osoby, z 9 osób, które znalazły zatrudnienie w 2011 r., pracują 4 osoby, a z 4 osób, które podjęły pracę w 2012 r., nie pracuje żadna osoba.</p> <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 194)</p>
Opis stanu faktycznego	<p>2.5. Pobieranie zasiłku dla bezrobotnych lub innych świadczeń przez uczestników zajęć</p> <p>Z informacji PUP w Koszalinie wynikało, że wg stanu na dzień 25.03.2013 r. z uczestników KIS, którzy podjęli zatrudnienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> 12 w 2010 r. - 6 osób, zarejestrowanych zostało jako bezrobotni bez prawa do zasiłku, a 2 osoby zarejestrowano jako osoby bezrobotne 23.08.2012 r. i 1.02.2013 r. i pobierają zasiłek dla bezrobotnych, 9 w 2011 r. - 6 zarejestrowano jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, 4 w 2012 r.- 3 zarejestrowano jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 195-196)</p>
Opis stanu faktycznego	<p>2.6. Koszt jednostkowy uczestnika ukończonych zajęć i usamodzielnionego ekonomicznie</p> <p>Koszt jednostkowy uczestnika, który pozytywnie ukończył zajęcia KIS w latach 2010 - 2012 r. wynosił kolejno 235,01 zł, 250,89 zł i 222,98 zł. Koszt jednostkowy uczestników usamodzielnionych ekonomicznie w analogicznym okresie wynosił 332,94 zł, 418,16 zł i 557,45 zł.</p> <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 120,123 i 191)</p>
Ustalone nieprawidłowości	<p>W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.</p>

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania MGOPS w zakresie pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym w ramach KIS.

Wnioski
pokontrolne

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe ustalenia i uwagi kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 13 maja 2013 r.

Kontroler
Danuta Laskowska
Główny specjalista k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

⁹ Dz. U. z 2012 r., poz.82